

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Nikar ne zadržujte drobiža!

Že nekaj časa sem opažamo v Novem mestu in okolici veliko pomanjkanje drobiža. Kamorkoli prideš, zahtevajo le drobiž, če ga nimaš, pa ničesar ne dobiš. Na veliko začudenje pa niti ne manjka srebrnega drobiža kakor ravno bakrenega in nikel-nastega, torej manj vrednega.

Sprva so ljudje mislili, da je vlada potegnila v državne blagajne drobiž za kanone in se hudovali čez vladne organe, češ, da ti zahtevajo od nas sam drobiž, ven ga pa sploh več ne dajo. Kolikor smo pa zamogli dobiti informacije, lahko zagotovimo, da vlada in njeni organi pri tem niso niti najmanj krivi. Vladni organi bi nasprotno radi ljudstvu postregli z drobižem, ako bi ga imeli dovolj na razpolago.

Dognalo se je pa več slučajev, da ljudje sami po mestu kakor v okolici drže drobiž nazaj. Razni zlobneži so namreč po nekod ljudstvo zbegali, češ, da bo papirnat denar prišel ob vso veljavo, in da bo imel veljavo le še kovani denar. Kakšen namen so taki zlobneži imeli, sicer ne vemo, gotovo pa smatrajo taki brezvestneži za svojo edino nalogo, ljudi za vsako ceno zbegati, za koji posel je seveda vojskine čas najpripravnejši.

Zdi se nam torej potrebno ljudstvo opozoriti, kako škodljivo in neumestno je tako početje. Saj ste vendar že sami skusili, kake težave ima človek vsled pomanjkanja drobnega denarja. Če bi kak predmet najnujnejše rabil, ga ne moreš kupiti, čeravno imaš v žepu dovolj debelega denarja. Na železnici že kar voznega listka ne moreš večinoma več dobiti in moral bi večkrat malodane samo radi pomanjkanja drobiža morda še tako nujno voznjo opustiti. Ako hočeš po pošti poslati denar, ga ne moreš, če nimaš do vinarja naštetega drobiža, čeravno je morda danes zadnji dan in ti preté vsled zamujenega roka morda veliki stroški in sitnosti.

Koliko pa trpi vsled tega trgovina, osobito na drobno. Imamo dan na dan nešteto slučajev, ko mora trgovec ali obrtnik sicer nerad, a neljubo prisiljen, strankam vzeti blago nazaj, ker mu te v drobižu plačati ne morejo, a trgovec jim pa menjati ne more.

Torej v prometu se tako škodljivo občuti pomanjkanje drobiža, nerazsodni ljudje pa ga spravljajo na kupé in sede na njem, kakor pravljčni zmaji pri zakletih devicah. Bodite vendar pametni in dajte drobiž v promet in ne ovirajte po vaši nerazsodnosti prostega prometa!

Človek res ne more prav razumeti, kakšen smisel naj ima tako kopičenje nikla in bakra. Ako bi že kdo kopičil zlato, bi se še človeku zdelo kolikor toliko bolj umestno, ker vendar zlato reprezentira primeroma veliko vrednost; da se pa zdi kakemu drobižnemu zmagu vredno zbirati ta ubogi nikel in baker, pa razsoden človek res ne more prav razumeti.

Prvič je vendar nikel nast in bakren denar itak precej manj vreden, kakor je na njem napisano — to je seveda enako v mirnem kakor v vojskinem času — drugič pa sploh baker in srebro nima konečno bogve kake veljave. Saj bi ga moral že res človek nagromaditi cele kupe, če bi hotel res rešiti z njim kako bogatijo.

Sploh pa ni do sedaj nikakega povoda misliti, da bo ves papirnat denar faliral in vreden le še kovani. Denarja sploh država sama ne izdeluje, kakor v prejšnjih časih, ampak avstro-ogrška banka, ki je privatno, in le od države nadzorovano bančno podjetje. Naši bankovci sploh niso državni papirji ali državne note, ampak le nekake zadolžnice avstro-ogrške banke.

Kakega takega bankerota, kakor ga je država poprej kedaj s svojimi državnimi papirji napravila, sedaj torej država sploh ne more napraviti, ker sama več denarja ne izdaje, ampak privatno podjetje, v katerem imajo privatni akcionarji svoje milijone. Sploh pa moramo vendar tudi vedeti, da moderna država ne bo več, ako bi že res bila kedaj prisiljena takorekoč napovedati konkurz, o čemur še sedaj niti govora ni, bankrotirala tako nerodno, kakor prej kedaj, ampak bo izgube že sorazmerno po primernem ključu razdelila na vse, tako, da ne bo niti posestnik papirnatega, niti kovanega denarja na boljšem, ne glede na to, da kovani denar sploh ni v resnici toliko vreden, kakor kaže njegov napis.

Bodite torej pametni in nikar z vašo nerazsodnostjo ne otežkojte že itak težkega življenja in medsebojnega prometa! O kakem državnem polomu sploh govora ni; če bi pa kedaj bil neizogiben, pa bodimo uverjeni, da bodo naši državniki pač gotovo tudi tako pametni, da bodo znali posledice na vse sorazmerno razdeliti, ne glede na to, da tak drobiž že po naravi ni primerno obrambno sredstvo pred morebitnimi posledicami poloma!

Jurjevci.

Fr. de-Cecco.

Jurjev večer je — krasen pomladanski večer. Kako ljubeče pihlja topla sapica od juga in maje veje cvetočih dreves, da skrivnostno šepetajo med seboj. Kako milo se glasi sem iz loga večerni spev ptičic, šumljanje potoka pa odmeva človeku v srcu kakor najlepše sanje mladosti. Tam na zahodu sveti zarja in večernica se je že pripeljala na nebo. Iz bližnjih lin še vedno done zadnji glasovi vaških zvonov, ki vplivajo na človeka tako milo in skrivnostno, da pozabi na vse trpljenje in žalost in se čuti srečnega, nad vse srečnega. O, blaženi večer! Koliko bolečih src najde v tebi uteho. Kakor pada olje na rano in jo hladi in zdravi, tako vpliva na človeško srce tolažba tihega pomladanskega večera!

Večerna zarja je odtegnila zemlji še svoje zadnje žarke in na zemlji je zavlada mirna in tiha pomladna noč. Vsa narava šepetaje nekako skrivnostno in svečan mir plava nad tiho vasico. V grmovju poje slavec svojo večno lepo melodijo in žabe regljajo svoje ponočne slavospeve. Čas hiti. Prišla je ura enajst, in še malo časa, ko zadoni iz stolpa mogočna polnočna ura... Sv. Jurij prihaja na iskrem konju; vsa narava ga pozdravlja, njega — kralja pomladi. V rokah drži sulico in jaha skozi zelena polja, skozi cvetoče travnike. Priklanjajo se mu cvetlice in se mu zahvaljujejo, da je pregnal starko zimo in jim dal zopet ljubo prostost. Sv. Jurij hiti dalje čez tihe vasice, čez trge in mesta in prosi Boga, da bi blagoslovil polja in travnike in vinske gorice, da bi varoval vasi, trge

in mesta požarov in bolezní, — prosi, da bi Bog podelil mir ljudem, razlil med nje srečo, blagostanje in ljubezen. Sv. Jurij jaha dalje in dalje in prosi blagoslova celi zemlji. Večni Oče v nebesih pa poslušaj glas sv. Jurija in se ozre z milostljivim očesom na zemljo, vzdigne svojo mogočno roko in blagoslov božji hiti iz sv. nebes doli na koprnečo zemljo... Strese se zemlja, drevje in cvetlice v zahvalo nebeškemu Očetu, ura odbije polnoč, in sv. Jurij hiti nazaj v nebesa.

Kmalu se začuje vesela pomladna pesem o sv. Juriju. Sedaj, ko molči vsa narava, ko počivajo ljudje po hišah, so se zbrali štirje mladeniči in gredo od hiše do hiše in pojejo Jurijeve pesmi, naznanjajoč, da je zopet tukaj prelepa pomlad, da je prišel sv. Jurij, ki je pregnal zimo in nanovo oživil prirodu. Čuj, kako lepo doni po tihí vasi ob polnočni uri ona vesela:

„Na vsaki cvetlici čebelca sedi...“

Pa gredo k drugi hiši in zapojejo slično:

„Mi smo štirje bratci

Svetga Jurija hlapci...“

Nobene hiše ne zgrešijo; pa tudi nobena hiša ne pozabi podariti pevcem kaj v koš, jajc, slanino, itd.

Ko fantje tako romajo od hiše do hiše, vstanejo tudi dekleta in ob odprtem oknu prisluskujejo, bodo-li že kmalu pri njihovi hiši. Ko so fantje že blizu, se naredijo kakor da bi spale, zaprejo okno in čakajo, da odpojejo. Potem pa pridejo zopet k oknu, ga odprejo in razdelijo pripravljeno darilo. Le kratko je odmerjen čas in Jurjevci odhite dalje, da oznanijo pri vsaki hiši, še predno se zasveti zarja na vzhodu, da je dospel sv. Jurij v deželo.

Tudi letos je prišel sv. Jurij, zmagalet zimskega zmagaja; ukrotil ga je, da nima več nikake moči. Zima je zbežala pred njim in vsa narava in vsa človeška srca pozdravljajo sv. Jurija, kakor ga že leta in leta niso. Pozdravljajo ga ne samo kot zmagalca zimskega zmagaja, ampak tudi v nadi, da bo strl zmagaja, ki tare vso Evropo — vojsko. Pozdravljajo ga jakejše matere in žene, in zapuščené sirote gledajo zaupno nanj. Narava se je zopet oblekla praznično, da bi dostojno proslavila njegov prihod. A ni pa doma slovenskih fantov, da bi pesmi prepevaje naznanjali prihod sv. Jurija. Ni tudi doma očetov in gospodarjev, da bi pod domačo streho čakali njegovega prihoda in, da bi obdelovali po njegovi prošnji blagoslovljena polja. Tam na bojnem polju ga pozdravljajo fantje in možje, morda ravno ob uri, ko prihaja in potuje po zemlji. Med gromenjem topov in med žvenketanjem sabelj ga pozdravljajo, kakor ga še niso nikoli.

O, sv. Jurij! izprosi pri Bogu, da se bo milostljivo ozrl na nas in odvrnil grozote vojne. Prosi pri Bogu, da bo blagoslovil naša polja in vinograde, da bo varoval naša sela, trge in mesta in, da bo odvrčal požare in bolezen. Prosi ga, da bo podelil zaželjeni mir, srečo in blagostanje evropskim narodom!

Žlogarjeve Šmarnice

se dobijo pri J. Krajec nasl. v Novem mestu za ceno 2 kroni, po pošti 10 vinarjev več.

Gospodarstvo.

Preiskovanje mleka in drugih živil.

Minister za notranje zadeve je poslal na vsa okrajna glavarstva, na vse zavode za preiskovanje živil in na vsa kemična preskušališča sledečo odredbo. „Marsikdo misli, da zaradi vojne niso več v veljavi postavni predpisi glede živil in da ni treba nič več vpoštevati določila o kakovosti posameznih živil. Ta misel je čisto napačna. Prav sedaj je treba bolj ko kedaj poprej na to paziti, da se prodajajo le taka živila, ki so predpisane kakovosti. Natančno pregledovanje živil je danes tem bolj potrebno, ker se raznim živilom cene dražijo in ker se pogosto dogaja, da se prodajajo za visoko ceno tudi manj vredna, pokvarjena in sleparsko pomešana živila. S prodajo takih živil se ne oškoduje samo odjemalca in sicer na denarju in na zdravju, ampak tudi delovanje oblastij, ki morajo skrbeti za to, da dobi prebivalstvo za poštene denar tudi poštene živež. Zaradi tega nastaja stroga dolžnost vseh poklicanih oblastij, da v teh težkih in dragih časih preprečijo vsako zlorabo in vsako oškodovanje uživalcev in sploh kupujočega občinstva in da strogo kaznujejo vsakega, kdor bi zakrivil kako nepošteno prodajo živil.“

Tako se glasi ukaz ministrstva, ki ga prinašamo zaradi tega, da izvedo zanj tudi naši prodajalci, naše mlekarice in drugi, ki prodajajo živila.

Kakor smo videli, se je začel ta ukaz že izvajati pri nas in drugod in so prišle mlekarice menda prve na vrsto. Pri nas na Kranjskem se je preiskovalo mleko po državnih organih že v Ljubljani, v Novem mestu, v Kočevju, itd. Zadnji nedeljski „Slovenec“ je prinesel pod napisom: „C. kr. nadzornik za preiskovanje živil v Ljubljani“ to-le vest: V Ljubljani se je v petek, soboto, ponedeljek, torek in sredo mudil c. kr. nadzornik za preiskovanje živil, gospod Mohorčič iz Gradca. Ni se pa mudil samo v mestu, ampak je tudi obiskal Šiško in Vič in je bil v svojem poslovanju zelo natančen. V mestu je preiskava izpadla še precej povoljno. Največjo pozornost je obrnil z ozirom na podraženje mleka na mlekarice. Nekatere poštene hiše pošiljajo v Ljubljano mleko prav dobre kvalitete, nekatere mlekarice pa mešajo vodo v mleko. Vzel je seboj čez 100 vzorcev mleka, katero ne samo, da bi imelo dovolj maščobe, marveč je bilo zmešano tudi z vodo. Mlekarice so se izgovarjale, da je mleko tako zaradi slabe klaje, kar pa ne bode držalo, kajti mleko ima zaradi slabe klaje le manj maščobe nikakor pa ni tako vodeno. Nekatere mlekarice, ki so imele slabo vest, so zbežale čez ljubljansko polje. Na dolenski cesti je pa ena v neki veži popustila kar dve veliki pločevinasti posodi mleka, ki je imelo v sebi veliko vode, in je zbežala. — Nadzornik je v sredo zvečer Ljubljano zapustil in se odpeljal po svojem poslu dalje. Tako se glasi poročilo iz Ljubljane. Kakor vemo, je bil nadzornik v četrtek potem tukaj v Novem mestu ozir. v Kandiji. V zadnji naši številki je bila o tem preiskovanju sledeča vest napisana: „Golju five mlekarice“. Že dalje časa se je opazalo, da je mleko nekaterih mlekaric iz novomeške

okolice silno vodeno. Še-le zadnji čas so se začeli merodajni krogi za to malo zanimati. Par mlekaric, ki so prodajale z vodo namešano mleko, je bilo že kaznovanih. To je že vendar od sile, da se niti pri mleku ne bo smel več nihče zanesti na kakovost.

Zakaj pa prinašamo vse te vesti? Zato, da bodo vedle naše mlekarice, pri čem da so, in da bodo vedle vse to primerno vpoštevati in se po tem ravnati. Kdor pošteno mleko prodaja, temu se ne bo nič zgodilo! Temu se ni treba bati nobene preiskave in naj pride, odkoder hoče in kadar hoče. Kdor pa hoče slepariti, ta pa zasluži kazni. Ne spodtikajmo se torej nad preiskovanjem mleka, ki je od oblastij zaukazano in kakor kaže, potrebno, ampak pogledjmo v se in skušajmo pošteno ravnati z mlekom in pošteno prodajati mleko, pa tudi druga živila!

Gospodarske drobtine.

Oddaja perocida. Kmetijska podružnica v Novem mestu bo oddajala perocid v pondeljek 26. aprila od 9. ure naprej na novomeškem kolodvoru. Dobe ga le tisti, ki so ga naročili na mesto primanjkujoče galice. Naročniki, ki niso hoteli perocida, dobe denar nazaj.

Oddaja superfosfata. Kmetijski podružnici se je posrečilo dobiti še en vagon kostnega superfosfata, ki je več vreden kakor rudniški superfosfat za ajdo in druge sadeže. Dobiti ga imajo tisti naročniki za superfosfat, ki niso dobili rudniškega superfosfata. Oddaja tega superfosfata se bo pravočasno naznanila.

Pokončujmo kebre! Prvi hrošči so že tukaj. Ker nam ta škodljivec zarezja črva, ki nam dela veliko škodo v zemlji in sicer pri vseh poljskih sadežih, dajmo ga zatirati kar se da! Otrajajmo ga na jutro z drevja in pokončajmo ga. Solska mladina bo lahko veliko dobrega storila v tem pogledu. Letos bo posebno hvaležno pokončavanje tega hrošča, ker ga lahko obračamo za klajo kuram, katerim manjka letos žita. V ta namen naj se hrošči tudi nasuše. Čim preje se lotimo pokončevanja požrešnega hrošča, tem več bomo dosegli.

Antiavit proti vranam. Vrane nam lahko napravijo veliko škodo pri turščici, katere se moramo zlasti v takih letih ogibati kakoršna je letos. Prvo škodo delajo ob času kaljenja. Naj se tedaj tudi pri nas vporablja antiavit za odvracanje škode po vranah ob tem času. Antiavit varuje seme, da ga vrane ne izkljujejo, pa tudi druge živali ne. Antiavit se raztopi v vodi in s to raztopino se poskropi seme in dobro premeša, tako da se seme od vseh strani zmoči. Čez noč se pustí seme razgrnjeno, da se posuši. Za 50 kg semena zadostuje 5 litrov raztopine, ki jo pripravíš tako, da raztopiš v 5 l vode 50 gramov antiavita. V gorki vodi se antiavit raje raztopi. Antiavit prodaja kmetijska družba v škatljah po eno osmino kg za 2 K 20 h. Namesto antiavita se lahko rabi tudi „minium“, rudeče barvilo, s katerim se potrosi turščico, katero smo prej z vodo zmočili.

Vojska z Rusi.

Uspešen konec karpatskih bojev. Vojni poročevalci poročajo 15. aprila: Z osvojitvijo višine Czeremcha po brigadi polkovnika barona Dürfelda je zadnji boj zmagovitega borenja v Karpatih za nas ugodno končan. Načrt ruskega velikega kneza Nikolaja, da bi z ogromnim pritiskom prodrli karpatsko fronto in peljal ruski „parni valjar“ na Ogrsko, se je izjalovil.

Vojski orjejo ob bojišču. „Glos Narodu“ poroča: Vojaška oblast je dovolila, da so se ljudje vrnili v vasi ob bojišču v zahodni Galiciji. Z dovoljenjem vojnega poveljstva so se kmetom dali na razpolago rekvirirani vojaški konji; vojski raznih narodnosti z veseljem obdelujejo polje na poljskih tleh, vozijo gnoj, poganjajo živino

in orjejo. Nemški in češki vojaki kmečkega stanu dajejo poljskim kmetom nasvete o pametnem gospodarstvu. Vojaki so veselji, da morejo kmetom pomagati in nekoliko premeniti svoje življenje in hrano; vojaški konji se s posebno živahnostjo gibljejo, kakor bi se veselili dela v prosti naravi. Ako bo vreme ugodno bodo v 14. dneh srečno izvršena poljska dela v zahodni Galiciji, tudi v neposredni bližini bojišča.

Izredno velike ruske izgube. Vojni poročevalci brzojavljajo 19. aprila: Zdi se, da bodo Rusi še dalj časa rabili, da pridejo zopet k moči. Vedno bolj se kaže, da so bile ruske izgube izredno velike. Pri prelazu Dukli je morala upravna oblast pozvati jayne delavske moči, da je pokopavalo padle vojake.

Rusko časopisje za mir. „Nowoje Wremja“ poroča: Skrbi povzročajo v Rusiji nastop zaveznikov v vzhodni Galiciji. Skoro vsi listi izražajo upanje na mir. „Nowoje Wremja“ trdi, da se vojska ne bo končala z orožjem.

Na južnem bojišču.

Na jugu mirno. Graški listi poročajo, da so naše postojanke ob Drini, Savi in ob Donavi močno defenzivne. Bajje je srbsko vojno vodstvo nameravalo napasti, a so to preprečile notranje razmere in ljuti boji s četami ob bolgarsko-srbski meji.

Turška vojska.

Novi neuspešni napadi na Dardanele.

14. aprila popoldne je angleška vojna ladja „Majestic“ obstreljevala kopno postojanko Gaba-Kebe v saroškem zalivu. Na ogenj se je odgovarjalo. „Majestic“ je bila po malo streljih prisiljena, da se je umaknila. Ko je „Majestic“ dne 15. aprila popoldne znova napadla naprej pomaknjene baterije, so jo turški forti začeli obstreljevati in je bila trikrat zadeta; dvakrat za poveljniškim mostom in enkrat za dimniki. Ladja je odplula in na njeno mesto je došla vojna ladja „Swiftsure“, ki je brez uspeha nadaljevala obstreljevanje baterij. V noči od 13. na 14. aprila so sovražne torpedovke poizkušale udreti v Dardanele, a so bile z lahkoto zavrnjene.

Turške granate poškodovale ladjo. Glavni stan poroča 16. aprila: Včeraj popoldne je neka sovražna ladja v prestankih in brez uspeha obstreljevala forte ob vhodu v Dardanele. Okolnico so zadele štiri granate naših baterij, vsled česar je na krovu ladje izbruhnil požar. Ladja se je nato nemudoma oddaljila v smeri proti Tenedu. — Rusko brodovje je včeraj bombardiralo Eregli in Zumbuldak in se nato oddaljilo v severni smeri, ne da bi bilo doseglo kak drug uspeh, kakor da je potopilo nekaj jadrnic.

Rusko brodovje obstreljevalo čatalsko črto. „Times“ poročajo 19. aprila: Rusko brodovje je obstreljevalo obrežje Črnega morja znotraj čatalske črte. V Carigrad je došla nova skupina nemških častnikov.

Boj za Dardanele. Carigrad, 19. aprila. (Kor. ur.) Včeraj je poizkušal oddelek sovražnega torpednega brodovja, da bi se približal dardanelskim morskim ožinam. Gotovo je, da je naš ogenj zadel dve sovražni torpedovki, nakar se je flotila umaknila.

Naša torpedovka „Timur Hissar“ je dne 17. t. m. v Egejskem morju s popolnim uspehom napadla angleški torpedni parnik „Manitou“. Angleška admiraliteta priznava, da je 100 vojakov te transportne ladje utonilo. Po izvršenem napadu so angleške križarke in torpedorušilci zasledovali našo torpedovko do Chiosa. Posadka „Timur Hissarja“ je torpedovko pognala v zrak, da bi je ne dobili v roke sovražniki. Posadko je prebivalstvo na Chiosu na najprisrčnejši način sprejelo.

Naročajte „Dolenjske novice!“

Seznam daril

došlih za ranjence v cesarice Elizabete bolnici kot rezervni bolnici Rdečega križa v Novem mestu.

Gospa Katarina Oblak 1 zaboj pomaranč. Ga. pl. Fichtenau 1 zaboj jabolk. Gdč. pl. Pöill-ove 40 jajc. G. Oton Bayer 75 steklenic piva. G. dr. Strašek 25 litrov vina. Ga. pl. Garzarolli 700 cigaret. G. Jos. Matko 1000 cigaret. G. Fr. Splichal igralne karte. Slavna mestna hranilnica 30 kron. Slavna kmet. šola na Grmu zavoj knjig in več loncev povidla. Slavna podružnica Rdečega križa 1000 cigaret in 10 kg Maggy-jevih juhnih konzerv. Več gimnazijcev I. gimn. razreda je delilo med ranjence cigarete. — Omenjena darila so omogočila, da so se zamogli velikonočni prazniki praznovati v veliko veselje in zadovoljnost v bolnici se nahajajočega vojaštva, vsled česar naj bode p. n. darovalkam in darovalcem izrečena na tem mestu najtoplejša zahvala.

Domače in tuje novice.

Duhovska vest. Dolenjski rojak, prefekt v Terezijanišču na Dunaju, Ph. dr. Ivan Andolšek je imenovan c. kr. vojnim kuratom v rezervi.

Uradna vest. Okrajni komisar Rajko Svetek je premeščen k okrajnemu glavarstvu v Črnomelj, odkoder odide dr. Karol Tekavčič k glavarstvu v Kranj.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico, registrovana zadruga z neomejeno zavezo je imela meseca marca 1915 denarnega prometa 102.080,40 K; vložilo je 95 strank 34086,08 K, dvignilo pa 160 strank 31.016,96 K. Posojil je bilo danih 15 strankam 6466,—K. — Vsled načelstvenega sklepa v seji 19. aprila se bodo od 1. maja 1915 hranilne vloge obrestovale po 4½%, kar se s tem daje na občno znanje.

Mrtvi ustal. Franc Bukovec, posestnik Loška vas pri Soteski, 27. domobranskega pp., prej zglašen kot umrl v bolnici na Dunaju, je v ruskem vjetništvu v Tomsk-u, Sibirija, od koder je že petkrat pisal, da je zdrav.

Grandič Anton iz Čemše pri Mirni peči, 17. pp. infanterist, ki je bil v Karpatih, se od 8. decembra 1914 ni več oglašil.

Slovenski častnik odlikovan. Dr. Rudolf Molč, zdaj v Krakovem, je dobil „Signum laudis“ radi hrabrega obnašanja pred sovražnikom.

Vojni kurati odlikovani. Dr. Franc Kulovec, dolenski rojak, profesor v Št. Vidu nad Ljubljano, ki je prideljen kot duhovnik 17. pp. je dobil duhovski zaslužni križec na belo-rudečem traku. — Našim vojakom znani, prej v Ljubljani službojoči vojni kurat Ivan Maračič je prejel isti križec druge vrste.

Iz ruskega ujetništva se je oglašil Janez Jenič, ki piše po vojni dopisnici, svoji ženi v Stranski vasi št. 35, fara Šmihel pri N. m. da je ujet. Iz pečata v poljskem jeziku, bi se smelo sklepati, da se nahaja v neki bolnici avstrijskega „Rudečega križa“. Iz drugega pečata: „Petrogradskega vojennaja cenzura“, pa, da je morda v Petrogradu.

Iz ruskega ujetništva se je zopet oglašil Karol Jakše, posestnik z Broda, ter javil, da je že ozdravel in da se je iz Moskve preselil nekoliko višje na severovzhod v Ivanovo-Wosnessensk, gubernija Wladimir. — Franc Kastelic, posestnik v Rakovniku, je pisal svoji ženi Reziki „počtovaja kartočka“ (poštno karto) s pečatom Omsk d. 24. 11. 14., v kateri jej naznanja, da je bil na Lukeževo ujet ter odpeljan na Rusko; pravi, da je zdrav in da se bota po vojski zopet videla. Naslov pa ni razločno pisan, vendar se sme iz poštnega pečata sklepati, da Kastelic biva v „Taumen, gubernija Tobolsk, 10. četa „vojennsplennih“.

Cepitev koz. Prihodnji teden se vrši v novomeškem zdravstvenem okrožju splošna javna cepitev koz. Čas in kraj se razglasi po županstvih. Občinstvo se opozarja na važnost cepitve posebno v sedanjem času. Koze se bodo stavile le ob določenem času.

Vojaške vesti. Dva brata s severnega bojišča sta se oglašila. Prvi je na tifusu oboleli lovec Franc Smuk, posestnik Smolenjavas 33, ki piše iz Košice (Kassa) na Ogerskem svoji ženi Franciški:

Naznanim Ti, da sem Ti voščil praznike in vsem drugim in pisal sem Ti zavoljo prošnje, da bi naredila, pa mislim, če si naredila, da ne bode vslušana, da bode zastoj Tvoj trud in koštanje. In sedaj sem zdrav in mi ni slabo, ne bodem več dolgo v špitalu, bodem šel kar od tukaj na vojno. Pišite mi, kako se kaj imate, pa saj vem, da bolj slabo, dela zadosti, pa nima kdo, jaz ne morem nič pomagati, ne vem, če bodem še kedaj. Pošiljati mi ni treba nič. Zdaj vse srčno pozdravljam Tebe žena, mater Ivano, Francko, Micko in sorodnike. Z Bogom Franc Smuk.

Drugi brat, ki je pri 17. pp. služil, se je oglašil iz ruskega ujetništva ter pisal svoji materi Tereziji Smuk v Smolenji vasi 33 iz Vladimirja 6. marca 1915:

Predragi mi!

Naznanim Vam, da sem bil 30. novembra ranjen v noge in „zabran“ (poslan) v bolnišnico, kakor sem Vam že poročal, če ste dobili. (Ne.) Upam, da bodem kmalu ozdravel. Prosim pošljite mi nekoliko denarja, ker ga že nimam odkar sem ranjen, nič. Denar pride sem. Prosim pošljite mi vsaj 10 K. Srčno Vas pozdravim vse skupaj in voščim vesele in srečne Velikonočne praznike Jožef Smuk Spital Nr. 27 Palata Nr. 5. Rusija. — Anton Darovec iz Gor. Sušic št. 12, služil pri 17. pp., ranjen 24. februarja 1915 v Karpatih v levo nogo. Zdravil se je v Temešvaru, Vrbokšcin? in sedaj v Ljubljani.

Dominik Kavšek, iz Kamenc, nazadnje poštni voznik pri Košaku v mestu, je bil prvič ranjen v roko pri Grodeku, drugič pa v nogo v Karpatih. Kot rekonvalescent je bil na dopustu in se je vrnil 22. aprila zopet k svojemu oddelku. — Jože Perko, iz Regrče vasi št. 15. 17. pp., ki je bil v Galiciji se od pusta naprej ni več oglašil.

Kranjec povsod rad poje. Vojni kurat g. L. Turšič piše svojemu sošolcu ob Kolpi izpod Visoke Tatre v Karpatih: Tu pod Visoko Tatro, kamor so me poslali iz bolnice za 4 tedne, je moj novi dom. Najlepše ogrsko zdravilišče z nebeško lego! Tu ni čuti bojnega direndaja. Na več Kranjcev sem naletel, od vseh mogočih regimentov in vetrov. Pa jo urežemo, da odmeva od gora. Samo snega je še precej in mraza, pa se nam še nov ponuja. Rad bi bil šel domov, pa radi strogih predpisov ni bilo mogoče. Dr. Lampret (živinozdravnik v Postojni, doma iz Št. Vida pri Zatičini) je tudi zelo bolan. — Iskrene pozdrave!

Ukaz c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 16. aprila 1915, št. 8441, o odškodnini za mletev žita v mlinih, ki za plačilo meljejo. V mlinih, ki za plačilo meljejo od žitnih producentov prinešeno lastno žito, se sme terjati, oziroma dajati za plačilo za mletev za sto kilogramov, in sicer pšenice največ 3 K, rži, ječmena in ovsu 2 K 50 h in koruze največ 2 K. Glede izmletja veljajo določila ministrskega ukaza z dne 28. novembra 1914. leta, drž. zak. št. 324. Za izgubo pri mletju pšenice, rži ječmena in ovsu se sme odtegniti največ 3 odstotke, pri mletju koruze največ 2 odstotka množine žita. Mlinarjevo plačilo se mora dajati brez izjeme v denarju; mlinarja plačevati z merico, to je z žitom, moko in z otrobami je prepovedano. Prestopki tega ukaza se kaznujejo po § 12. ministrskega ukaza z dne 28. novembra 1914., leta, drž. zak. št. 324. Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe Kranjske je zboroval dne 19. aprila v Mestnem Domu v Ljubljani pod predsedstvom g. komerčnega svetnika Povšeta, ki je z veseljem konstatiral, da kljub temu, da so nam vzeli konje in veliko ljudi, je pomladansko delo izvedeno. Dr. Krek je naglašal v svojem odgovoru na pozdrav, da je vzajemnost med Kmetijsko družbo in Zadružno zvezo izvedena. Vlada naj zdaj kmetu poleg bremena tudi kaj da. Glede na komerčialen kredit je zadružništvo potrebno kakor voda ribi. Deželni odbornik kanonik dr. Evgen Lampe je pozdravil zbor v imenu vojvodine Kranjske in pozivalkmete: Pride naj karkoli, kmet naj ostane in brani svojo domačo grudo. Cesarski svetnik ravnatelj družbe g. Pirc je podal daljše poročilo, iz katerega posnemamo, da je štela družba leta 1914 visoko nad 9000 udov. Podružnic je 164, 6 jih je novih. Družba je vodila podkovoško šolo, družbeno sadno drevesnico in kmetijsko gospodinjstvo šolo v Ljubljani, izdajala je razne poučne spise in družbino glasilo „Kmetovalec“, ki že izhaja v 10.000 izvodih. Bilanca za leto 1914 izkazuje premoženje v višini 174.592 kron 84 vin. V odboru se zopet izvolijo baron Apfaltrern, Jakob Jan, Alojzij Mihelčič in Viljem Rohrman.

Srebrno poroko je obhajal 16. aprila t. l. naš občeznani dolenski deželni poslanec in župan šmihelsko-stopiške občine, Josip Zurec. Pred 25. leti se je namreč poročil s sedanjo zvesto soprogo Marijo Petschetovo iz Kočevja. Ob tako slovesnem družinskem dogodku kličemo osobito mi Dolenci našemu zaslužnemu poslancu in županu, naj ga Bog ohrani še mnoga leta v blagor in procvit našega dolenskega ljudstva. Dal mu Bog še tudi za naprej svojo pomoč, da bo zamogel še mnogo let postaviti svoj velik vpliv za vsestranski procvit svojih rojakov!

Požar. Minuli ponedeljek so imeli na Drnovem pri Leskovcu ogenj; štirim gospodarjem so zgoreli kozolci, enemu hlev in voz in tudi precej krme in nastilja. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Začasni dopust srednješolcev zaradi del na polju. Starši (ali njih namestniki) dobe sina iz mesta domov na pomoč, če stopijo k svojemu županstvu s pismeno prošnjo, naslovljeno na ravnateljstvo dotične srednje šole. Prošnji se ugodi, ako jo 1. vlože starši ali njih namestniki, 2. če je učenec že tudi prej pomagal na polju, 3. če je njegova pomoč res potrebna, in 4. če je učenec tudi sam voljan pomagati. Dostaviti se mora tudi v prošnji, za koliko časa bi bil dopust potreben. Zloraba dopusta bi se kaznovala strogo. Župan mora prošnjo pregledati, presoditi in potrditi.

Maksimalna cena za petrolej. Kakor javlja „Primorec“, je centrala za petrolej sporočila: Vojno ministrstvo je izdalo ukaz glede maksimalne cene petroleja. Detajlist na deželi ne sme petroleja dražje prodajati nego po 64 vin. liter, v mestih pa ne dražje nego po 62 vin. Trgovec posredovalec ne sme imeti več dobička, nego pet kron pri sto kilogramih.

Oddihi mesto dopustov za državne uradnike. „Reichspost“ izve, da se letos z ozirom na vladajoče razmere državnim uradnikom ne bodo podeljevali takomimenovani dopusti, ampak samo oddihi. Seveda se bo v slučajih nujne potrebe, bolezni, itd., napravila izjema.

Prepovedani obiski vojakov v Bosni, Hercegovini in v Dalmaciji. Poveljstvo balkanskih vojnih sil je prepovedalo vojakom, ki služijo v tej armadi, sprejemati obiske svojcev. Potovati se do preklica na take obiske ne sme. Osebe, ki hočejo v ta namen priti v navedene dežele, se ob deželni meji odklonijo in morajo potovati domov nazaj.

Vojnim ujetnikom v Rusijo pišite dopisnice, ne pa pisem! „Rdeči križ“ priporoča, naj se vojnim ujetnikom v Rusijo pišejo le dopisnice in naj ljudje ne pišejo pisem. Na iz Rusije došlih dopisnicah je

namreč povsod natisnjeno, da so odgovori ujetnikom dopustni le po odprtih dopisnicah. Vojnim ujetnikom iz Przemysla nameravajo Rusi dopisnice hitro dostaviti, a zato naj se naslovu pripiše „Besatzungstruppe Przemysl“ ali pa „Garnison de Przemysl“. Seveda morajo poznati tisti, ki pišejo przemyslskim vojnim ujetnikom, tudi natančen njihov naslov.

Kupujte srečke „Slovenske Straže“! Skrajni čas je, da se po vseh slovenskih krajih razvije najživahnejše kupovanje srečk „Slovenske Straže“ v Ljubljani. Žrebanje je že maja meseca. Ker velja srečka samo 1 krono, naj bi v vsakem kraju plemeniti možje takoj opozarjali ljudstvo na namen tega podjetja „Slovenske Straže“, ki bo čisti dobiček dala v korist ubogim otrokom, vdovam in sirotam padlih vojakov in invalidom. Treba je hitrega dela, da bo uspeh časten za nas vse!

Ogrska bo dala Avstriji v aprilu 700.000 meterskih stotov kuruze. „Magyarozzag“ poroča, da se je ogrska vlada zavezala dati še ta mesec Avstriji 700.000 meterskih stotov kuruze.

Umestna prepoved. Veliki župan in kraljevi komisar požeškega komitata v Slavoniji dr. Trnski je poslal župnijam svojega okrožja sledeči odlok: Izvedel sem, da zapravljajo naše kmetice kljub hudim sedanjim vojnim časom, denar za svilene obleke in za drugo prevzetijo. Vsled tega naročam: 1. Kmetice in njih hčere ne smejo nositi svilenih kril in različnega lepotečja. 2. Kdor se ne bo ravnal po tem ukazu, bo kaznovan po postavi l. 1854 in po predpisu l. 1873. Župniki naj razglasijo ta odlok raz prižnic in naj delujejo proti razkošju v obleki. — Taka prepoved bi tudi pri nas bila na mestu. Seveda pa ne samo za nekatere kmetice, ampak za nekatere meščanke.

Lastno pekarno otvori mesto Ljubljana v kratkem, da se bo pekel in oddajal kruh mestnim prebivalcem v sedanjih hudih dneh. Če bo potreba, se otvorijo tudi filijalke na raznih delih mesta. Pekel se bo delal po velikosti z ozirom na krušne izkaznice, brez katerih se kruh sploh ne bo mogel dobiti v mestu.

1. majnika socialni demokrati letos ne nameravajo tako proslaviti, kakor druga leta. Prostovoljno opuste praznovanje z ozirom na izredne razmere in na izredne postave, ki jih je prinesla vojska, ker se hočejo izogniti raznim težkočam.

Sreča v nesreči. V soboto popoldne 17. t. m. je vzletel na Velikih Rojaj pri Gorici v aeroplanu nadporočnik O. Med letom mu je močan veter osuknil aeroplan in nadporočnik je padel z višine 120 m na tla. Aeroplan je skoro ves razbit, nadporočnik pa je k sreči ostal nepoškodovan.

Novi poveljnik 3. armadnega zbor. Za poveljnika našega domačega armadnega zbor je imenovan dosedanji poveljnik 34. infanterijske divizije, general Krautwald pl. Annau.

Duhovni svetnik in župnik
✠ Andrej Zaman.

Že tretjič v štirih mesecih so zapeli zvonovi vernikom v novomeški dekaniji prežalostno pesem o smrti svojega dušnega pastirja. — Takó se je posebno pretresljivo razlegal glas zvona v ponedeljek zjutraj po širni župniji šmarješki, ko je naznanjal faranom, da se je predvečer preselil njihov predobri dušni oče duhovni svetnik in župnik veleč. g. Andrej Zaman, iz doline solzá in trpljenja v rajsko domovino, da se tam odpočije od svojega truda in mukepolnega življenja. Vsa župnija je bila takoj v joku in v solzah in se ogrnila s žalno obleko. Celo visok nov zvonik je zažaloval s črno zastavo, češ, da je prominul oni, ki ga je z nepopisnim veseljem postavil, da gleda vse prihodnje čase

šmarješke rodove ter jih opominja kakor mogočni prst božji k spodobnemu krščanskemu življenju.

Veleč. g. Andrej Zaman je umrl v nedeljo 18. aprila ob 8. uri zvečer po dolgem in hudem smrtnem boju. Večkrat se je popreje sam priporočeval svojim gg. duhovnim sobratom v molitev, naj bi mu Bog kmalu kako olajšal grozne bolečine, ki jih je pa prenašal vsikdar z mučeniško potrpežljivostjo, in popolnoma udan v voljo Božjo je izročil tudi svojo blago dušo v roke Stvarnika. — Rojen je bil 22. decembra 1853. leta v Škocjanu pri Dobravi iz ugledne krščanske hiše in je tedaj dočkal 62. leto svoje dobe. — Dne 27. julija 1878 je bil posvečen v mašnika. Kot kaplan je služboval v Smledniku in v Semiču in kot župni upravitelj v Podgradu. Dne 24. aprila 1894 pa sta pokojnika spremila in pripeljala sedanji poslanec in župan šmihelski g. Josip Zurec in pa stopiški župnik preč. gosp. Jakob Porenta v Šmarjeto, kjer je neumorno deloval kot župnik skozi 21 let do svoje prerane smrti. — Vsled svojih vsestranskih velikih zaslug je bil imenovan leta 1913 duhovnim svetnikom.

Dne 21. aprila ob 10. uri dopoldne je bil pogreb s slovesnim cerkvenim opravilom. Sv. mašo je daroval preč. g. duh. svetnik in župnik A. Šmidovnik ob veliki asistenci duhovnih sobratov. Cerkev je bila natlačeno polna. Pred sv. mašo nam je naslikal raz lece milostljivi g. novomeški prošt dr. Seb. Elbert v lepi in ognjeviti besedi življenje in delovanje pokojnika v cerkvi in izven cerkve. Ves govor popisati, ki je pretresel vse navzoče in jih ganil do obilo solzá in splošnega ihtenja, ne dopušča prostor. Omenim le, da je bil predmet govoru najpripravnejše izbran; govornik je porabil namreč evangelij o dobrem pastirju, ki se je ravno bral v cerkvi na smrtni dan g. župnika. Dober pastir je Jezus Kristus in po njem vsak župnik svojim faranom; in dobri pastirji morajo biti tudi stariši otrokom, učitelji učencem, gospodarji hlapcem, predstojniki podložnikom itd.

Po običajnih molitvah v cerkvi se je vršil prav slovesno pogreb, ki je bil najlepši izraz globokega spoštovanja, splošne ljubezni, udanosti in hvaležnosti vseh faranov do svojega nepozabnega rajnega gospoda župnika. Nepopisno je bilo žalovanje ob odprtem grobu in jok pogrebecev se je daleč razlegal na okrog, ko so položili krsto s zemeljskimi ostanke najboljšega duhovnega očeta k počitku. — Spreveda in pogreba se je udeležila šolska mladina s p. n. učiteljstvom, Marijina družba s zastavo, občinski zastop s g. županom, mnogo župljanov in občinstva od blizu in daleč. Tudi več lepih vencev smo videli z udanostnimi napismi. Pred krsto je pa šlo 23 gospodov duhovnov z milostlj. g. proštom dr. Seb. Elbert. Pogrebu so prisostovali tudi g. dež. poslanec in župan Josip Zurec in g. ravnatelj in šolski nadzornik Lavtižar. (Konec prihodajč.)

Sedmina po umrlem g. duh. svetniku župniku A. Zaman-u bo v torek 27. aprila ob 9. uri v Šmarjeti, in ne, kakor je bilo pomotoma naznanjeno, v sredo.

Dopisi.

Odlikovan Mirnopečan. Anton Potočar iz Malega vrha je prejel od svojega prijatelja z bojnega polja sledeče poročilo: Danes Vam naznanjam nekaj novega; dobil bom namreč hrabrostno svetinjo — ne vem še, če 1. ali 2. razreda. Zaslužil sem jo 23. marca t. l. v naskoku z bajonetom. Bil sem sam proti trem sovražnikom. Vrgel sem se med nje in vsi trije so se mi udali. — To so videli drugi in povedali poveljniku naše stotnije, ki mi bo za to preskrbel srebrno hrabrostno svetinjo. Mislili boste morda, zakaj mi niso drugi pomagali. Kako, ko je pa imel vsak na svojem mestu dovolj opraviti. Bil nas

je, ko smo naskočili sovražnika, 50 nas pijonirjev, a ostalo je nas samo 15; tudi iz Kandije Finkov je padel zraven mene. Ta naskok je trajal komaj 10 minut. Grozovito je tako delo; sovražnika je bilo 300, kakor so pripovedovali tisti ujetniki, koje smo ujeli. Torej 50 proti 300, kljub temu pa smo jih vrgli nazaj. Ko nas je pa tako malo ostalo, smo se seveda umaknili nazaj. Zdravi ostanite! Zupančič Jernej.

S Karpatov piše P. J. Žurga: Prazniki so minuli brez kake posebnosti. Pripravljaj sem se že, da bom moštvo spravil k velikonočni dolžnosti. V ta namen sem preskrbel iz oddaljene katoliške cerkve hostij, pa staro mašno knjigo. Vel. soboto zjutraj pa je prišlo povelje „Abmarsch“. Hodili smo celi dan, drugi dan dalje, enako celi velikonočni ponedeljek, v torek pop. smo prišli do cilja. Od piruhov sem videl le lupine na cestah, pogačo le v rokah otrok. Vse to nam je namestoval komis. — Jezila me je neka nespametna navada todi. Velikonočni ponedeljek polivajo fantje dekleta z vodo, kjer jih le vidijo, velikono. torek pa dekleta fante. V vsaki vaši je na nas prežalo krdelo punc s piskri, ponvicami, skledami in ne vem s čim še vsem. Ko smo šli mimo, so nas polivali. Predstavljal sem si prizor, kako je širokousta Ksantipa polivala ubogega Sokrata. Takih krstov sem prejel ne vem koliko. Moker sem bil do kože. Nekaterim je to dopadlo, meni ne. Zdaj stanujem v protestantovskem (kalvinskem) župnišču z dvema drugima častnikoma. Najbrž pojdemo še naprej. — Zdravi!

Sprehod vojakov. Pri vstajenju na Velikonočni dan v Šmihelu udeležilo se je tudi nekaj vojakov, ki lahko hodijo, iz bolnice v Kandiji. — Povodom te udeležbe sta pa preč. gg. župnik Trškan in kaplan Kastelic pri malem izletu k sv. Roku dne 20. t. m. pogostila vojake z dobrim vinom in kruhom. Na ličnem mestu pred cerkvico sv. Roka, ki nudi vsakemu lepo zavetišče pred vetrom, napravili so vojaki, kakor je v sedanjem času na bojnem polju navada, štiri ognje iz suhih vej. Preč. g. župnik preskrbel jim je tudi nekaj krompirja, katerega so prav po domače pekli. Zabavali so se izvrstno, peli lepe domače, slovenske in hrvatske pesmi in marsikatera beseda, dovtipno izražena, je razvedrila in dala povod, da so mnogi vojakovi-očetji pozabili v tem času na bol svojecev, ki jih pogrešajo doma.

Gospod ognjičar Sirknik se je v imenu vojakov prav lepo zahvalil preč. gg. župniku in kaplanu za dobro okrepčilo, nakar je preč. g. župnik Trškan z vznesenimi in vzpodbudljivimi besedami pozdravil vojake in končal svoj govor s klicem „Bog obvaruj in ohrani Nj. Vel. cesarja Franc Jožefa.“

K zaključku razvedrila se je zapela še cesarska pesem, potem so pa šli vojaki v lepi vrsti veseli in okrepčani zopet domov — v bolnico. Preč. gg. župniku Trškani in kaplanu Kastelicu Bog plačaj tisočero za lepo prireditvev, trud in požrtvovalnost.

Št. Peter. Drugo povelikonočno nedeljo nas je obiskal prečast. g. p. Veselko Kovač, misijonar na Kitajskem. Mnogo poučnega in zanimivega nam je povedal pri dopoldanskih dveh cerkvenih govorih. Še z večjo napetostjo pa smo ga poslušali v izobraževalnem društvu, kjer je imel po-

Loterijske številke.

Trst, 21. aprila 57 25 39 11 13

Velečastite župne, kuracijske in vikarijatne urade in sploh prečastito slovensko duhovščino prosi „Slov. Straža“, da njeno veliko podjetje v korist ubogim otrokom, vdovam in sirotam padlih junakov ter invalidom primerno priporoči ljudstvu. „Slovenska Straža“ je čisti dobiček namenila najpotrebnejšim, zato je prepričana, da jo bo spremljal pri njenem podjetju božji blagoslov in ž njim vneta pomoč vseh plemenitih domoljubov.

poludne poljudno predavanje o Kitajski. — 18. t. m. se je poročila v grajski kapelici v Bajnofu domača gospodična Santa z zagrebškim zdravnikom, g. dr. Ivanom Barbot. Z bojišča smo prejeli vest o dveh domačinih, ki sta bila ranjena v zadnjih bojih. Ta sta: Anton Eršte iz Kotov in Martin Eršte iz Dol. Grčevja. Slednji je bil ranjen v nogo in obenem ujet. Leži v bolnišnici v Moskvi. — Eden izmed tukajšnjih vpoklicancev je bil dezertiral. Je še mlad fant, ki je že več let preslužil v mestih. Kake štiri tedne se je potikal po Trški gori in Grčevju. Predno je prišel v roke orožnikom, ga je srečala pamet ter se pristočno povrnil. Pečat begunca mu je utisnila — tujina.

Razširjenje črno-vojniške dolžnosti.

Vlada namerava sporazumno z ogrsko vlado razširiti črnovojniško dolžnost do vseh 50. leta in prvi poziv, ki se porabi v dopolnitev vojske in domobranstva, raztegniti na 42. leto. Tozadevno uradno obvestilo pravi med drugim:

Doslej veljavna določila glede črnovojniške dolžnosti pa nikakor ne zadostujejo.

Če na primer vsporedimo časovno obsežnost črnovojniške dolžnosti pri nas in v drugih evropskih državah, najdemo, da se nahajamo glede izrabe zaloga človeških moči skoro na zadnjem mestu. V Nemčiji sega n. pr. črnovojniška obveznost od 17. do 45. leta starosti, na Francoskem do 48., na Srbskem do 50., pri nas pa prične šele s pričetkom leta po dovršenem 19. letu starosti in koncem leta, ko si dovrši 42. leto starosti.

Tudi glede uporabe črne vojske imajo dandanes veljavna določila preozke meje, katere utegnejo, ako se ne razširijo, vojaškim koristiti v veliki meri škodovati. Tako v naši črnovojniški postavi pogrešamo določila, da bi se mogel tudi drugi poziv, obsegajoč črnovojnike od 38. do 42. leta, porabiti v dopolnitev vojske in domobranstva. To je nedostatek, ki ga pri vsakokratnih izpopolnitvah formacij na bojišču zelo neprijetno občutimo.

Z ozirom na pojasnjene razmere je nujno potrebno, da se veljavne določbe o črni vojski razširijo v smeri, da se, prvič, črnovojniška dolžnost raztegne na nadaljne letnike, drugič pa v večji meri zagotovi popolnjevanje vojske in domobranstva.

Da se zagotovi tej neobhodni potrebi, se namerava, kakor je izvedel c. kr. brzojavni korespondenčni urad, uveljaviti v obeh državah naše monarhije za bodoče črnovojniško dolžnost že z letom, s katerim se konča 18. leto starosti, dočim bo trajala do konca leta, v katerem se dovrši 50. leto starosti.

Nadalje bo obsegal prvi poziv letnike do končanega 42. leta starosti ter se bo nudila možnost, da se v prav posebnih izjemnih slučajih pritegnejo tudi pripadniki drugega poziva v dopolnitev vojske in domobranstva.

S to uvedbo novih kategorij črne vojske pa še ni nikakor rečeno, da se bodo vse te nove kategorije tudi skupaj, takoj ali pa že v bližnji bodočnosti pritegnile črni vojski.

Ob belokranjski železnici.

(Nadaljevanje.)

Ustanovimo in uredimo tudi s pismenim potrdilom, da smo odločili vsak izmed nas 400 gld. v dobro pretehtanih ogrskih dukatih dati, tako, da vsak izmed nas sam ali njegovi dediči vsako leto 20 gld. vsakteremu oskrbniku tega samostana za zidanje ali druge potrebe te božje hiše dá, da smo dati primorani, in da hočemo dati zdaj v bližnjem božičnem času začeni in potem vsako leto omenjeno svoto 20 gld. vsak sam ali njegovi dediči o božičnem prazniku dotičnemu oskrbniku, in zato prejmemo od

njega pobotnico, tako dolgo, da, ali mi, ali naši dediči odločeno svoto 1200 gld. vsak od svoje strani poplačamo.

Ako bi pa kdo nas ali naših dedičev dotično svoto denarja poprej plačal in pobotnico prejel, kakor je zgoraj določeno, ta je svoje dolžnosti tem prej prost in odvezan.

Vsak oskrbnik omenjenega samostana je dolžan enemu izmed nas, ali kogar mi za to postavimo vsako leto dati račun o dohodkih in stroških. Da se ta denar Bogu Vsemogočnemu v čast in omenjenej božji hiši na korist obrestuje, zato naj bratje tega samostana za nas, naše prednike in naše potomce na veke vsak dan Boga prosijo in nas ustanovitelje v večnem spominu ohranijo, mi pa in naši dediči naj pa kot ustanovitelji omenjenej božji hiši zvesto v pomoč in podporo ostanemo, in jo zvesto varujejo po vseh močeh, kadar nas ona kliče in kadar je potreba, zvesto in brez obotavljanja.

Ako bi se pa zgodilo, da bi mi, ali naši dediči omenjene svote denarja od dneva, ko se to pismo spiše, v 20. letih drug za drugim ob določenem roku, ali pa prej ne izplačali, tedaj naj deželni knez kranjski in metliški, ali njegove milosti glavni namestnik dotičnemu oskrbniku iz našega posestva toliko izplača, da je vse popolnoma poravnano. Zvesti hočemo ostati in ne protiviti se, kadar nas on prosi; to je naša prošnja, naša želja in dobra volja.

V zagotovilo tega, damo to odprto pismo s svojim bratom Jurijem in Kasparjem Črnomaljskim in Andrejem Hohenwarskim, s pečatom vseh treh in radi večje varnosti in spričevanja te pogodbe smo nalašč za to prosili tudi veleč. gosp. Egidija, opata kostanjeviškega, da tudi on svoj pečat na pismo pritrži, njemu in vsem njegovim naslednikom brez kvara. — Slednji se mi zgoraj imenovani Jurij in Kaspar Črnomaljski in Andrej Hohenwarski za se in za vse svoje dediče zavežemo vse to v resnici in vedno držati in popolnoma spolnovati, kakor je v pismu zapisano. Pismo dano po Kristovem rojstvu l. 1467 na petek pred vnebohodom naše ljube Gospe.

Sporočilo trdi, da je samostan pri cerkvi tudi res stal in da so ga Turki le oropali in razdejali. Odtod tudi ime bližnje vasi „Kloster“, in pri prvi hiši od cerkve se še dandanes pravi „pri Vardjanu“ (gvardijan). V cerkveni shrambi je pa bil tudi star mašni plašč, ki ga je ljudstvo imenovalo „gvardijanov plašč“. Nedavno se je oddal v knezoškof. muzej. Tudi ostanki zidovja so se baje pred več desetletji še videli. Kloster potemtakem bi bila druga naselbina frančiškanov na Dolenjskem; prva za templarji pri Treh farah in tretja sedanja v Novem mestu. Do l. 1828 je bila Klosterska cerkev manjša in brez oboka. Zvonik, z majhnimi zvonovi, stal je do tega časa vrhu pročelja nad korom. Tega leta pa so cerkev skoraj za polovico povečali, obokali in zvonik prizidali.

Leta 1876 je dobila nove orglje, ki je postavil stari Mandlin iz Trebnjega za 1000 gld. Soseska je za postavljanja dajala delavcem hrano.

V cerkvi so bili 3 altarji, 2 lepi banderi, ličen lesteneč . . . sploh bila je prva podružnica lepe Podzemeljske fare.

Pred kakimi 40. leti še, bila je v Klostru za Tremi Farami največja božja pot v Belokrajni. Sem so prihajali o veliki maši, ko je bil glavni shod, romarji ne samo iz Belokrajne, ampak tudi izza onkraj Gorjancev, s Hrvaškega, celo od Zagreba. Že na predan so topiči naznanjali prazniške slovesnosti, na praznik zopet na vse zgodaj. V cerkvi je bilo navadno dvojno opravilo, ob desetih, če je bilo le mogoče, slovesna sv. maša z leviti in popoldne pete litanije. Seveda ni mogla majhna cerkvena sprejeti vase včasih ni petine ljudstva, ki je prišlo ta dan počastit žal. M. B. v Klostru.

Poleg cerkve se je nahajal prijazen gabrov gaj, kjer se je ob takih prilikah ljudstvo krepilo z bistro belokranjsko kapljico. Dobilo se je tudi za pod zobe, kar

je kdo hotel, saj so po tratini ob gabrih razpostavili poleg kramarskih stojnic tudi mesarji svojo robo; napravili peči, štedilnike, da se je kurilo, kuhalo, cvrlo, peklo, dokler je bilo kaj. Pridne Semičarke pa so nanese vse polno procajn z raznim najokusnejšim sadjem.

Vmes so se oglašali brez prestanka od ranega jutra razni prosjaki in berači, ki so prišli večinoma iz bližnje Hrvatske, ter ali proseč ali pojoč mehčali srca. Slepi Marko Srbotič ni zamudil nobeno leto. Bil je posebno glasan:

Dajte, dajte, darovajte,
Siromaku podavajte,
Similujte se, milovajte,
Siromaku podavajte,
Similujte se prijatelji,
Prijatelji, roditelji!

(Petje je spremljal z gosli na 2 struni.)

Žal, da tu in tam ni bilo brez izgredov.

(Dalje prihodnjič.)

V večjem mestu na Dolenjskem se takoj odda pod najugodnejšimi pogoji, na kakoršnikoli način, ali se pa tudi prodaja

lepa, enonadstropna hiša z gostilno in z mesarijo

ležeča na prav lepem prostoru na glavnem trgu. — Naslov naznani Uprava „Dol. Novic“ proti vposlani znamki 10 vin. 14-3-1

Dr. Ferd. Trenz

ordinira vsak dan na svojem domu na Draškovcu pri Št. Jerneju.

Vsako sredo pa ordinira v Kostanjevici od 2. do 4. ure popoldne. 4-3-3

Velika svota denarja 154-0-8
se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

Dražbeni oklic.

E 462/14
15

Dne 21. maja 1915 predpoludne ob 9. uri bo na lieu mesta na Vrhu št. 8 pri Velikem Podljubnu po posameznih parcelah ali skupno na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

Zemlj. knjiga Vel. Podljuden, vl. št. 131, p. št. 151/1: Hiša št. 8 na Vrhu. Cenilna vrednost 1000 K; vodnjak. Cen. vrednost 200 K; svinjaki. Cen. vrednost 200 K. P. št. 151/4: zitnica. Cen. vrednost 400 K. P. št. 152: gospodarsko poslopje. Cen. vrednost 700 K. Najm. ponudek 1666 K 67 h. P. št. 848/1: gozd. Cen. vrednost 369 K 20 h. Najm. ponudek 246 K 14 h. P. št. 897: gozd. Cen. vrednost 72 K 39 h. Najm. ponudek 48 K 26 h. P. št. 1693/2: gozd. Cen. vrednost 250 K 20 h. Najm. ponudek 166 K 80 h. P. št. 1729: njiva. Cen. vrednost 181 K 30 h. Najm. ponudek 120 K 86 h. P. št. 1901/2: travnik. Cen. vredn. 18 K 50 h. Najm. pon. 12 K 34 h. P. št. 1907/1: njiva. Cen. vrednost 552 K 65 h. Kozolec. Cen. vrednost 200 K. Najm. ponudek 501 K 76 h. P. št. 1914/1: travnik. Cen. vrednost 32 K 40 h. Najm. ponudek 21 K 60 h. P. št. 1927/2: njiva. Cen. vrednost 145 K 65 h. Najm. ponudek 97 K 10 h. P. št. 1931: travnik. Cen. vrednost 31 K 65 h. Najm. ponudek 21 K 10 h. P. št. 1935/1: njiva. Cen. vrednost 336 K 90 h. Najmanjši ponudek 224 K 60 h. P. št. 1941/1: njiva. Cen. vrednost 261 K 10 h. Najmanjši ponudek 174 K 6 h. P. št. 1943/2: njiva. Cen. vrednost 116 K 83 h. Najm. ponudek 77 K 88 h. P. št. 1945/1: njiva. Cen. vrednost 224 K 40 h. Najm. ponudek 149 K 60 h. P. št. 1946: gozd. Cen. vrednost 42 K 9 h. Najm. ponudek 28 K 6 h. P. št. 1950/1: njiva. Cen. vrednost 350 K 56 h. Najm. ponudek 233 K 70 h. P. št. 1951/1: njiva. Cen. vrednost 168 K. Najm. ponudek 112 K. P. št. 1951/2: gozd. Cen. vrednost 45 K 9 h. Najmanjši ponudek 30 K 6 h. P. št. 1951/4: gozd. Cen. vrednost 137 K 40. Najm. ponudek 91 K 60 h. P. št. 1951/6: gozd. Cen. vrednost 351 K 4 h. Najm. ponudek 234 K 2 h. P. št. 1955/2: gozd. Cen. vrednost 460 K 40 h. Najm. ponudek 306 K 94 h. P. št. 1960/2: gozd. Cen. vrednost 161 K. Najm. ponudek 107 K 34 h. P. št. 1983/1: gozd. Cen. vrednost 396 K 35 h. Najm. ponudek 264 K 24 h. P. št. 1951/8: njiva. Cen. vrednost 103 K 38 h. Najm. pon. 68 K 92 h. Vl. št. 307, p. št. 1934: njiva. Cen. vrednost 890 K 10 h. Najm. ponudek 593 K 40 h. Vl. št. 392, p. št. 1940: njiva. Cen. vrednost 200 K 30 h. Najm. ponudek 133 K 54 h. Vl. št. 477, p. št. 151/2: stara hiša. Cen. vrednost 400 K. Najm. ponudek 266 K 66 h. P. št. 1901/1: travnik (vrt). Cen. vrednost 207 K 45 h. Najm. ponudek 138 K 30 h. P. št. 1907/2: njiva. Cen. vrednost 540 K 55 h; kozolec. Cen. vrednost 120 K. Najm. ponudek 440 K 36 h. P. št. 1958 gozd. Cen. vrednost 215 K 76 h. Najm. ponudek 143 K 84 h. Vl. št. 67, p. št. 165: vinograd. Cen. vrednost 202 K. Najm. ponudek 134 K 66 h. Vl. št. 68, p. št. 164: vinograd. Cen. vrednost 112 K 40 h. Najm. ponudek 74 K 94 h. — K nepremičnini zemlj. knjiga 131 Vel. Podljuden spadajo sledeče pritlikline: 1 okovan voz v cenilni vrednosti 30 K. — Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 30. marca 1915. 12

V molitev priporočam pokojnega, prečastitega, velezaslužnega gospoda

ANDREJA ZAMAN

duhovnega svetnika-župnika v Šmarjeti, načelnika „Hranilnice in posojilnice“ ter „Živnorojske zadruge“ i. t. d.

ki je po dolgi, mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 62. letu starosti, danes zvečer mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb preblegega pokojnika bo v sredo ob 10. uri popoldne.

Šmarjeta (Dolenjsko) 18. aprila 1915.

Ivan Perko,
kaplan.

15

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ 0/0

1-0-4

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.